Vlaamse Regering

Besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.10, §5.
- Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 13, §1, gewijzigd bij het decreet van 9 mei 2014, artikel 13, §3, artikel 17, §3, eerste lid, vervangen bij het decreet van 19 mei 2006, artikel 18, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, artikel 25, §1, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en artikel 36ter, §1, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006 en 9 mei 2014, artikel 36ter, §2, eerste lid, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 19 mei 2006, en artikel 36ter, §4 ingevoegd bij het decreet vanort 19 juli 2002.
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid.
- Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.2.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- De Vlaamse Regering keurde op 8 juli 2022 een startnota goed voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'.
- Over de startnota werd een publieke consultatie georganiseerd van 23 augustus 2022 tot en met 21 oktober 2022. Het publiek participatiemoment werd georganiseerd in de vorm van een infomarkt op 6 september 2022. Er werden 28 inspraakreacties ontvangen, waarvan 14 adviezen van de volgende instanties: Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO), provincie Limburg, stad Genk, gemeente Lanaken, gemeente Maasmechelen, gemeente Zutendaal, stad Dilsen-Stokkem, Sport Vlaanderen, NMBS, Agentschap Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer, Agentschap Onroerend Erfgoed, Departement Landbouw en Visserij en Federaal Ministerie van Landsverdediging.
- Na de publieke consulatie over de startnota heeft het planteam een scopingnota opgemaakt. De wijze waarop rekening gehouden werd met de resultaten van de publieke consulatie is weergegeven in procesnota 2. De scopingnota en procesnota 2 werden gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving op 24 november 2023.
- Het team Omgevingseffecten van het departement Omgeving oordeelde op 24 november 2023 (dossier RVR-AV-3234) dat er voor het gewestelijk ruimtelijk

uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1' géén ruimtelijk veiligheidsrapport moet worden opgemaakt.

- De plenaire vergadering over het voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1' is gehouden op 20 december 2023. Volgende instanties brachten schriftelijk of mondeling advies uit over het voorontwerp: stad Dilsen-Stokkem, gemeente Maasmechelen, Provincie Limburg, Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, Onroerend Erfgoed, Sport Vlaanderen, Agentschap Landbouw en Zeevisserij (voorheen Departement Landbouw en Visserij), Agentschap Innoveren en Ondernemen, Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn, Toerisme Vlaanderen, Agentschap Natuur en Bos, Federaal Ministerie van Landsverdediging.
- De Vlaamse Regering stelde het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1' voorlopig vast op 17 mei 2024.
- De Vlaamse Regering kondigde het openbaar onderzoek over het ontwerp van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan aan in het Belgisch Staatsblad en drie nationale kranten en met een radiobericht.
- Het openbaar onderzoek over het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1' vond plaats van 13 augustus 2024 tot en met 11 oktober 2024.
- Er werden 27 reacties ontvangen, waaronder adviezen van de gemeente Zutendaal, de gemeente Maasmechelen, de stad Dilsen-Stokkem, de Vlaamse Milieumaatschappij, provincie Limburg, het Agentschap voor Natuur en Bos, Toerisme Vlaanderen, het Agentschap Wegen en Verkeer, het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, de Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn, de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, Infrabel, Elia, Federaal Ministerie van Landsverdediging, Agentschap Landbouw en Zeevisserij, Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij en Sport Vlaanderen.
- De Vlaamse Regering besliste op 14 maart 2025 de termijn voor definitieve vaststelling te verlengen met 60 dagen.
- Het Team Omgevingseffecten van het Departement Omgeving beoordeelde de kwaliteit van het milieueffectenrapport op 8 mei 2025 als voldoende.
- Het advies [...] van de Raad van state, gegeven op [...], met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- In het bindend deel van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen wordt het Vlaams Gewest opgedragen de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur af te bakenen in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.
- De Vlaamse Regering heeft op 7 december 2001 beslist de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur uit te voeren in twee fasen. Voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan vormt een onderdeel van de tweede fase van de afbakening.
- De Vlaamse Regering nam op 3 juni 2005 een beslissing over de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur in de regio Limburgse Kempen en Maasland en het operationeel uitvoeringsprogramma Limburgse Kempen en Maasland waarin de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de Hoge Kempen voorzien zijn.

- Doelstelling van het plan is de bos- en natuurcomplexen in de Hoge Kempen te versterken. Een aantal zogenaamde 'enclaves' en 'anomalieen', die gelegen zijn in of aansluitend bij het Nationaal Park Hoge Kempen, worden herbestemd naar bos- en natuurgebied om zo tot robuuste gehelen te komen.
- Het plan zal delen van twee vastgestelde landschapsatlasrelicten aanduiden als erfgoedlandschap conform de bepalingen van het onroerenderfgoeddecreet.
- Het ruimtelijk uitvoeringsplan zal de noodzakelijke herbestemmingen doorvoeren om de plandoelstelling te realiseren. De toelichting en motivering van de concrete planopties is opgenomen in de toelichtingsnota.
- De resultaten en conclusies van het milieueffectenonderzoek (plan-MER) zijn verwerkt in het plan en weergegeven in de toelichtingsnota. De milieubeoordeling omvat elementen voor de watertoets en de passende beoordeling. Met het watersysteem en het leefmilieu is rekening gehouden bij de opmaak van de grafische plannen en de redactie van de stedenbouwkundige voorschriften. Op basis van de geintegreerde milieubeoordeling kan geoordeeld worden dat het plan geen schadelijke effecten heeft voor het watersysteem, noch op andere aspecten van het leefmilieu. Het plan veroorzaakt geen betekenisvolle aantasting van de soorten en habitats van de speciale beschermingszones, zodat er geen passende beoordeling moet worden uitgevoerd. Het plan voorziet geen opheffing van VEN-gebied. Er wordt geen onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN-gebied verwacht. De impact op het VEN-gebied wordt in het plan-MER besproken maar het uitvoeren van een verscherpte natuurtoets wordt niet noodzakelijk geacht. Het plan-MER is opgenomen als bijlage V bij het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Hierna wordt ingegaan op de resultaten van het openbaar onderzoek, de ontvangen adviezen, bezwaren en opmerkingen en op de aanpassingen die worden doorgevoerd ten opzichte van het ontwerpplan. De adviezen, bezwaren en opmerkingen worden gezamenlijk behandeld voor zover ze een gelijkaardige en gelijklopende inhoud hebben. In functie van de leesbaarheid worden bij de behandeling de verschillende adviezen, bezwaren en opmerkingen bezwaren omkaderd en opgedeeld in onderwerpen en volgens deelplannen. De behandeling van de adviezen, bezwaren en opmerkingen volgens deze onderwerpen en deelplannen moeten steeds in samenhang met elkaar worden gelezen.

Eerst worden de bezwaren, opmerkingen en adviezen behandeld die aanleiding geven tot aanpassingen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en daarna deze die geen aanleiding geven tot een aanpassing van het plan of de voorschriften. De Vlaamse Regering neemt akte van de reacties waarin het planvoornemen wordt ondersteund of waarin geen opmerkingen worden geformuleerd.

A. Adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassing van de verordenende delen van het GRUP

1. Een aantal bezwaarindieners menen dat het ruimtelijk uitvoeringsplan onvoldoende garanties biedt voor de uitvoering van een flankerend beleid ten aanzien van de bestaande bedrijven op het bestaande bedrijventerrein Op de Berg en aldus tot een rechtsonzekere situatie leidt. De bezwaarindieners vragen onder meer om dit flankerend beleid meer in detail uit te werken en vragen om dat toe te voegen aan het ruimtelijk uitvoeringsplan en om gelijktijdig met de goedkeuring van het ruimtelijk uitvoeringsplan duidelijkheid te verschaffen over de beschikbare financiele middelen voor dit flankerend beleid. De bezwaarindieners vragen duidelijkheid over de herlocatiemogelijkheden en een concrete oplossing per bedrijf. Een aantal

bezwaarindieners stellen dat het niet zeker is dat voor 31 december 2038 voor elk van de bedrijven een geschikte oplossing kan worden gevonden.

De Vlaamse Regering antwoordt dat het plan voldoende duidelijke en rechtszekere bestemmingen en voorschriften bevat die aangeven welke handelingen binnen de verschillende bestemmingen mogelijk zijn; dat er als bindende flankerende en milderende maatregel een uitgestelde inwerkingtreding van de bestemming bosgebied in de verordenende stedenbouwkundige voorschriften is opgenomen die op een rechtszekere manier de termijn vastlegt waarbinnen omgevingsvergunningen voor bedrijvigheid kunnen verleend worden; dat deze termijn voldoende ruim is genomen om tot een gefaseerde uitdoving te kunnen komen en waarop eventuele investeringen afgestemd kunnen worden en/of om tot oplossingen op maat te kunnen komen; dat er een taskforce is opgericht die als opdracht heeft deze bedrijven te begeleiden; dat elk van deze bedrijven na de vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan ten alle tijden beroep kan doen op de van toepassing zijnde schaderegelingen uit de VCRO en het instrumentendecreet en er dus een geldend en rechtszeker decretaal kader is waarmee reeds een invulling gegeven wordt aan het flankerend beleid; dat de VCRO en het instrumentendecreet onder meer voorzien in een 'koopplicht' (artikel 2.4.10 VCRO) waarbij de Vlaamse Grondenbank belast is met de afhandeling van de aanvragen tot verplichte aankopen via de daarvoor voorziene fondsen.

Met betrekking tot de werking van de genoemde taskforce antwoordt de Vlaamse Regering dat ze naar aanleiding van de voorlopige vaststelling van het ontwerpplan beslist heeft tot de oprichting ervan en deze taskforce sindsdien actief is; dat het oprichten van deze taskforce een aanvullende en dus complementaire maatregel is, onverminderd de hoger aangeven via de verordenende voorschriften verankerde flankerende en milderende maatregelen en decretale regelingen; dat een formeel besluit tot oprichting naar aanleiding van de definitieve vaststelling niet nodig of nuttig is voor de werking van de taskforce en dat de beslissing van de Vlaamse Regering naar aanleiding van de voorlopige vaststelling daarover voldoende duidelijkheid biedt; dat het opgestarte begeleidingstraject van de taskforce geen deel uitmaakt van de goedkeuringsprocedure van het ruimtelijk uitvoeringsplan omdat een ruimtelijk uitvoeringsplan een juridisch instrument is dat bepaalt hoe de ruimte in een bepaald gebied gebruikt en ingericht mag worden en dat uitvoering geeft aan een ruimtelijk structuurplan en per perceel verordenend vastlegt wat de bestemmingen zijn en welke handelingen binnen welke voorwaarden al dan niet vergunbaar zijn; dat louter aanvullend en ter verdere verduidelijking de Vlaamse Regering een nota heeft opgesteld die samen met het besluit tot definitieve vaststelling aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd; dat in deze nota de voortgang van de werkzaamheden van de taskforcewerking, samenstelling en opdracht van de taskforce toegelicht worden; dat de taskforce als opdracht heeft om de betrokken bedrijven te ondersteunen en te begeleiden bij herlocaliseren en/of stopzetten van de huidige activiteiten op de terreinen die niet (meer) voor bedrijvigheid bestemd zijn; dat binnen dit begeleidingstraject een inzicht gegeven zal worden in welke terreinen potentieel beschikbaar zijn voor herlocatie en binnen welke termijn deze mogelijks beschikbaar komen maar dat de uiteindelijke beslissing om een terrein al dan niet te verwerven en vervolgens te herlocaliseren bij het bedrijf zelf ligt en het begeleidingstraject dan ook een inspanningsverbintenis en geen resultaatsverbintenis is.

Dat naar aanleiding van de bezwaren ervoor geopteerd wordt om de termijn voor de inwerkingtreding van de bestemming bosgebied voor het bedrijventerrein verder te verlengen naar 31 december 2045 zodat er een voldoende ruime termijn van 20 jaar is om de uitdoving van het bedrijventerrein te realiseren; dat op die wijze voldoende garanties geboden worden ten aanzien van de bestaande bedrijven dat ze in afwachting van een herlocalisatie kunnen blijven functioneren; dat deze wijziging géén invloed heeft op de conclusies van het milieueffectenonderzoek en beschouwd dient te worden als een bijkomende milderende maatregel.

2. Gemeente Zutendaal vraagt om het gedeelte van het perceel gelegen te Asserweg, kadastraal gekend sectie A 64N2, 295B22/deel, gelegen in woongebied met landelijk karakter, uit te sluiten.

De Vlaamse Regering antwoordt dat op basis van het origineel gewestplan geconcludeerd kan worden dat de grens tussen het landelijk woongebied en het bosgebied samenvalt met de Sint-Hubertusstraat; dat de begrenzing van het plan aangepast wordt zodat enkel de delen van perceel 295b22 ten noorden van de Sint-Hubertusstraat binnen de bestemming bosgebied opgenomen worden.

3. Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) vindt dat het plan onvoldoende rekening houdt met de bestaande mobiliteitsinfrastructuur; dat de stedenbouwkundige voorschriften die herstel, heraanleg of verplaatsen van bestaande openbare wegen toelaten te beperkend zijn en vraagt om ook de uitbreiding en de aanleg van bijkomende infrastructuur toe te laten onder meer in functie van het omvormen van het bestaande fietspad langs de N763 naar een fietssnelweg en de realisatie van de HOV-lijn 2 langs de E314. De provincie Limburg vindt dat het plan voorschriften en aanduidingen moet voorzien voor de bestaande fietspaden langs de gewestweg N763 en dat het plan ruimte moet voorzien voor de aanleg van de fietssnelweg langs de N763. De Limburgse Milieukoepel merkt op dat het traject van de fietssnelweg langs de N763 niet op het plan is aangegeven. De provincie Limburg stelt dat de bestaande functionele fietsverbinding langs de gewestweg N763 die onderdeel is van het strategisch project Kolenspoor in de referentietoestand als bestaande toestand beschreven moet worden en in de heraangelegde versie in het ontwikkelingsscenario moet worden beoordeeld.

De Vlaamse Regering antwoordt dat het realiseren van deze fietssnelweg en HOV-lijn niet tot de plandoelstellingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan behoort, geen voorwerp van het gevoerde ruimtelijk en milieueffectenonderzoek vormde en het om die reden niet mogelijk of aangewezen is in voorliggend plan de voorschriften te verruimen zodat de aanleg van nieuwe of significante uitbreiding van bestaande verkeersinfrastructuur toegelaten wordt in natuur- of bosgebied. Om tegemoet te komen aan het bezwaar en de aanleg van de fietssnelweg langs de N763 en de HOV-lijn langs de E314 niet te hypothekeren, opteert de Vlaamse Regering ervoor om een voldoende brede strook van respectievelijk 50 meter en 100 meter breed voor de bestaande N763 en de bestaande E314 uit te sluiten uit de planperimeter teneinde een verdere afweging van vergunningsaanvragen voor de aan deze autowegen te bundelen lijninfrastructuren mogelijk te maken op basis van de bepalingen van de gewestplanvoorschriften voor deze lijninfrastructuren en deze mogelijkheden niet te beperken via de bestemmingen en voorschriften van voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan.

Vermits de zone waar de opmerking over het plan-MER betrekking heeft niet opgenomen blijft in het plan is een aangepaste of verdere beoordeling of bespreking van deze bestaande toestand of ontwikkelingsscenario's binnen de opmaak van voorliggend plan niet langer nodig of nuttig is. Het plan-MER blijft aldus ongewijzigd behouden.

4. Defensie wijst erop dat in de zone die herbestemd wordt van militair domein naar openbaar nut (zone west) bij vervreemding militaire erfdienstbaarheden voor zwaar militair vervoer gevestigd zullen worden op alle wegen. Deze erfdienstbaarheid omvat ten minste een militair recht van doorgang voor zwaar militair vervoer, waarbij voertuigen kunnen worden geparkeerd en militaire escortes kunnen worden samengesteld op de bestaande wegverhardingen. De (bestaande) wegen in deze zone

kunnen in principe hun militaire bestemming behouden, ook na vervreemding. Een aantal bezwaarindieners wijzen eveneens op het militair gebruik van de toegangswegen.

De Vlaamse Regering antwoordt dat naar aanleiding van deze opmerking deze wegen met een specifieke lijnvormige overdruk aangeduid worden op het grafisch plan en een bijhorend stedenbouwkundig voorschrift toegevoegd wordt om de militaire functie van deze wegen aan te geven; dat dit verder geen afbreuk doet aan de mogelijkheden die Defensie heeft om bepaalde erfdienstbaarheden te laten gelden.

5. Defensie vraagt om voor alle percelen waar Defensie momenteel nog eigenaar is een overdruk of een nabestemming "militair gebied" conform het huidige gewestplan te voorzien zodat de militaire activiteiten in deze zones behouden kunnen blijven tot aan de vervreemding van de terreinen en Defensie dus niet plots zonevreemde activiteiten op haar eigen terrein uitvoert. Defensie geeft aan dat enkel voor de "zone west" een ruildossier in opmaak is, maar dat voor de "zone oost" een vervreemding op korte termijn niet aan de orde is.

De Vlaamse Regering antwoordt dat voor "zone west" die herbestemd wordt van militair domein naar het gebied voor gemeenschaps- en nutsvoorzieningen in de voorschriften wordt opgenomen dat militaire activiteiten mogelijk blijven. Voor wat betreft de "zone oost" waarvan Defensie aangeeft dat ze die op korte termijn niet wenst te vervreemden wordt de begrenzing van het plangebied aangepast zodat deze zone niet herbestemd wordt.

B. Adviezen, bezwaren en opmerkingen die aanleiding geven tot aanpassing van de niet verordenende delen van het GRUP

6. De provincie Limburg merkt op dat de projectnota voor de verdere uitbouw van het dubbelrichtingsfietspad (parallel aan de N763) tot fietssnelweg niet in voorbereiding maar in de afrondende fase zit.

De Vlaamse Regering antwoordt dat dit wordt geactualiseerd in de toelichtingsnota.

7. Gemeente Zutendaal vraagt om in de voorschriften van 'artikel 3: Gebied voor gemeenschaps- en nutsvoorzieningen' mogelijkheden te voorzien voor de bouw van een nieuwe loods voor de zweefvliegtuigclub.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de voorschriften uitgaan van het behoud van de totale gezamenlijke oppervlakte aan bebouwing en verharding in het gebied in functie van de beleidsdoelstellingen om het ruimtebeslag en de verhardingsgraad in de open ruimte te beperken; dat bijkomende gebouwen aldus enkel toegelaten kunnen worden als de totale verhardingsgraad niet toeneemt wat impliceert dat een uitbreiding van de loods voor de zweefclub enkel mogelijk is indien de oppervlakte verharding niet toeneemt; dat de voorschriften en de toelichting bij de voorschriften op dat punt verder verduidelijkt worden.

8. De provincie Limburg merkt op dat de kaart *Recreatief fietsnetwerk NPHK* in het ontwerp-Plan-MER niet alle fietsroutes volledig en correct weergeeft.

De Vlaamse Regering antwoordt dat deze figuur louter een uitsnede geeft van de kaart zoals die opgenomen is in het Masterplan Nationaal Plan Hoge Kempen en een louter illustratief karakter heeft; dat aanvullend een figuur in het plan-MER toegevoegd kan worden met de actuele versie van het provinciaal recreatief fietsnetwerk cfr. de gegevens van de provincie Limburg.

9. Het departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) merkt op dat er ook richtlijnen zijn over een minimale breedte van 3 meter voor recreatieve dubbelrichtingfietspaden en dat de stelling in het plan-MER dat de aanleg van een recreatief fietspad op de spoorwegzate van het Kolenspoor per definitie een beperktere inname van de ruimte zou impliceren dan bij de aanleg van een fietssnelweg niet correct is.

De Vlaamse Regering antwoordt dat dit wordt genuanceerd en aangepast in het planmilieueffectenrapport.

10. De Boerenbond stelt dat de oppervlakte gelegen binnen een natuurbeheerplan, die in het MER vermeld is, niet klopt.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de oppervlaktes gecorrigeerd worden in het planmilieueffectenrapport.

11. De Boerenbond meent dat de negatieve effecten voor landbouw van de uitbreiding van het Vlaams Ecologisch Netwerk geminimaliseerd worden en dat het plan-MER onvoldoende duidelijkheid geeft over het aantal landbouwbedrijven dat zich binnen een de indicatieve afstand van 1 kilometer rond de bestaande en bijkomende gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk bevindt. Gemeente Maasmechelen, Boerenbond en provincie Limburg stellen dat de uitbreiding van Vlaams Ecologisch Netwerk VEN-gebied een negatieve impact heeft op de landbouwbedrijven buiten het plangebied. Provincie Limburg vindt dat het verkrijgen van vergunningen voor onbepaalde duur "niet ondermijnd" mag worden door uitbreidingen van Vlaams Ecologisch Netwerk.

De Vlaamse Regering antwoordt dat het afbakenen van bijkomende natuur- of bosgebieden met overdruk grote eenheid natuur in functie van de realisatie van het Vlaams Ecologisch Netwerk of de realisatie van de Natura 2000-doelen binnen voorliggend plan uitvoering geeft aan de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het natuurdecreet en dat het niet onredelijk is ten aanzien van bedrijfsactiviteiten op bedrijfsterreinen of landbouwbedrijven in agrarische gebieden te stellen dat deze bedrijfsactiviteiten geen aanleiding mogen geven tot onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in de natuurgebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk; dat de afweging van verschillende maatschappelijke belangen niet impliceert dat er geen randvoorwaarden aan de ontwikkeling van economische activiteiten gesteld kunnen worden in het licht van de duurzame instandhouding van ecosystemen of dat het algemeen belang van het behoud en herstel van ecosystemen ondergeschikt zou moeten zijn aan private economische belangen; dat ook in de bestaande planologisch-juridische toestand bij de vergunningverlening in de agrarische en industriegebieden in de omgeving van het plangebied reeds rekening dient gehouden te worden met de impact op de Natura 2000-gebieden en gebieden van het Vlaams Ecologisch Netwerk van de Hoge Kempen; dat deze bezwaren in wezen een kritiek zijn op de bepalingen van artikel 26bis van het natuurdecreet, die stelt dat een overheid geen toestemming of vergunning mag verlenen voor een activiteit die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken; dat dergelijke kritiek geen reden kan zijn om te verzaken aan de decretale bepalingen die de afbakening van een Vlaams Ecologisch Netwerk opleggen; dat de Vlaamse Regering op 10 januari 2024 een besluit goedkeurde over de beoordeling van de mogelijke onvermijdbare en onherstelbare schade aan de

natuur in het Vlaams Ecologisch Netwerk dat verdere verduidelijking geeft aan de bepalingen van artikel 26bis van het natuurdecreet. De mogelijke effecten van de aanduiding van bijkomend VEN gebied op bedrijven in het planmilieueffectenrapport zijn in voldoende mate beschreven zijn onder de discipline 'mens'. Waar nodig of nuttig zijn de beschrijvingen in het planmilieueffectenrapport verder aangevuld of verduidelijkt.

12. Een bezwaarindiener meent dat het cumulatief effect met de heraanleg van de N763 (Steenweg naar As) niet onderzocht is. De bezwaarindiener vindt dat gezien de visie over een afbouw met een verbod op vrachtverkeer dit volgens de toelichtingsnota als ontwikkelingsscenario behandeld moet worden in het plan-MER. De bezwaarindiener stelt dat niet onderzocht is hoe de bedrijven nog tot 31 december 2038 ontsloten gaan kunnen worden en dat er geen mogelijke maatregelen in het vooruitzicht gesteld worden om die gevolgen, wanneer zij zich voordoen, te compenseren.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de cumulatieve effecten van de heraanleg van de N763 in het plan-MER aangehaald zijn op niveau van het plan onder hoofdstuk 3.2.3. van het planmilieueffectenrapport bij het aspect ontwikkelingsscenario's bij het effectenhoofdstuk in alle relevante disciplines; dat ter vollediging deze ook toegevoegd worden aan het besluit in hoofdstuk 8.1; dat in het hoofdstuk 5.6.3.7 ook specifiek is ingegaan op de afstemming tussen de heraanleg van de weg en de bedrijvigheid. Dit punt uit het bezwaar leidt bijgevolg tot een aanpassing aan het planmilieueffectenrapport.

13. Een bezwaarindiener meent dat geen tijdelijke gevolgen in kaart zijn gebracht en dat uit het dossier niet blijkt waarom geoordeeld is dat bepaalde effecten slechts tijdelijk en niet aanzienlijk zijn. De bezwaarindiener stelt dat minstens moet blijken waarom wordt geoordeeld dat het verwijderen van de bedrijven en infrastructuur voor bepaalde disciplines slechts tijdelijke gevolgen heeft en geen aanzienlijke permanente gevolgen en dat tijdens die fase minstens bijvoorbeeld de discipline 'lucht' effecten zal kunnen ondervinden.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de milieubeoordeling is uitgevoerd conform de scoping in de startnota en conform de scopingnota. Naar aanleiding van dit bezwaar wordt de tekst in het planmilieueffectenrapport aangevuld en verduidelijkt. De bestemmingswijzigingen die het plan doorvoert maken het in de toekomst onder andere mogelijk dat minder werkzaamheden kunnen plaatsvinden dan op heden. Er worden als gevolg van voorliggend plan geen permanente effecten verwacht van tijdelijke ingrepen tijdens de aanlegfase die de uitvoerbaarheid van het plan beinvloeden en dat er daarom geen redenen zijn om aan te nemen dat eventueel tijdelijke milieueffecten van die aard zijn dat ze de plankeuze beinvloeden. Dit bezwaar geeft aanleiding tot een aanvulling en verduidelijking van het plan-MER maar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

C. Adviezen, bezwaren en opmerkingen die geen aanleiding geven tot aanpassing van het GRUP

1 Algemene adviezen, bezwaren en opmerkingen

14. Een aantal adviesinstanties formuleren een gunstig advies over het ontwerpplan.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze adviezen. Deze adviezen geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het GRUP.

15. De Provincie Limburg formuleert een 'gedeeltelijk negatief advies' omdat ze meent dat aan een aantal van haar opmerkingen uit eerdere adviesrondes geen gevolg werd gegeven.

De Vlaamse Regering neemt akte van het gedeeltelijk negatief advies van de provincie Limburg en verwijst naar de verwerking van de inspraakreacties en de antwoorden en motivering die naar aanleiding van deze inspraakreacties geformuleerd werd bij de opmaak van het ontwerpplan. De Vlaamse Regering verwijst naar de scopingnota, naar het verslag van de plenaire vergadering en naar de bijhorende procesnota's die informatie bevatten over de verwerking van de verschillende inspraakreacties en adviezen, waaronder het advies van de provincie Limburg. De Vlaamse Regering antwoordt dat daarin aangegeven is op welke vragen uit de adviezen van de provincie Limburg om welke redenen wel of niet is ingegaan bij de opmaak van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. De verschillende inhoudelijke punten uit het gedeeltelijk negatief advies die betrekking hebben op het ontwerp-GRUP worden verder in dit besluit behandeld. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het GRUP.

16. Een bezwaarindiener merkt op dat er in de procesnota 1 bij de startnota sprake was van een maatschappelijke klankbordgroep maar dat daar bij de voorlopige vaststelling niets over terug te vinden is.

De Vlaamse Regering antwoordt dat in de procesnota 2 bij de opmaak van de scopingnota opgenomen is dat er geen afzonderlijke maatschappelijke klankbordgroep voorzien werd. Rekening houdende met de aard en inhoud van de inspraakreacties en het aantal inspraakreacties op de startnota is geopteerd om geen klankbordgroep te organiseren. De VCRO legt ook geen verplichting op om een klankbordgroep in te stellen. Aan de vereisten van de VCRO inzake inspraakmogelijkheden is volledig voldaan. Daarom is geoordeeld dat de ontvangen inspraakreacties niet vereisten om bijkomend een informele klankbordgroep samen te brengen. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

17. De gemeente Maasmechelen stelt dat er onduidelijkheid bestaat over wie op termijn eigenaar wordt of wie zal instaan voor het beheer van percelen die privaat eigendom zijn of eigendom van een sociale woningbouworganisatie en vraagt aandacht voor het gegeven dat er een actief beheer nodig is voor de percelen die herbestemd worden van industrie- of woongebied naar natuur- of bosgebied.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit aandachtspunt en antwoordt dat het ruimtelijk uitvoeringsplan wel de bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften vastlegt maar daarbij geen uitspraak doet of kan doen over de eigendomstitels van de percelen gevat door het plan regelt, noch vastlegt wie zal instaan over het beheer van de betrokken percelen. Het ontwerp-GRUP omvat in dat verband ook geen onteigeningsplan. Het plan doet dus geen uitspraken over wie toekomstig beheerder of eigenaar zal zijn van de percelen binnen het plan. Dit gegeven doet geen afbreuk aan de mogelijkheid om op een later moment alsnog een onteigeningsplan op te maken ter realisatie van de bestemmingen in het geval dat nodig of nuttig zou blijken. Daarnaast zijn een aantal rechten van voorkoop van toepassing binnen bepaalde bestemmingen. Er is dus, in tegenstelling tot wat de gemeente beweert, geen onduidelijkheid over eigendommen en beheer binnen de grenzen van het GRUP. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

18. De gemeente Maasmechelen vraagt om in het ruimtelijk uitvoeringsplan een flankerend beleid uit te werken voor de herlocatie van de bedrijven op het uit de doven bedrijventerrein en dit als bijlage in het ruimtelijk uitvoeringsplan op te nemen.

De Vlaamse Regering neemt akte van de vraag van de gemeente en verwijst naar de taskforce die werd opgericht. De Vlaamse Regering antwoordt dat het plan wel de bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften vastlegt en niet regelt hoe de bestemmingen gerealiseerd moeten worden op het vlak van herlocatie. De stedenbouwkundige voorschriften bepalen, in overeenstemming met de bepalingen in de VCRO, welke handelingen binnen de verschillende bestemmingen toegelaten zijn. In de stedenbouwkundige voorschriften zijn er, als flankerende maatregelen, overgangsbepalingen opgenomen over de uitgestelde inwerkingtreding van de bosbestemmingen binnen het industriegebied. Daarnaast zijn er via het instrumentendecreet voldoende decretaal geregelde flankerende maatregelen van toepassing die vergoedingen garanderen. Bovendien werd er door de Vlaamse Regering een specifieke taskforce opgericht om de betrokken bedrijven te begeleiden bij een eventuele herlocatie of stopzetting van hun activiteiten. De Vlaamse Regering houdt bij de vaststelling van voorliggend plan rekening met de resultaten die de taskforce intussen heeft geboekt en verlengt de opdracht ervan. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

19. De eigenaar van een deels in natuurgebied gelegen woning en tuin in de Heirstraat vraagt om de bestemming natuurgebied te wijzigen naar woongebied.

De Vlaamse Regering stelt vast dat het bezwaar betrekking heeft op percelen die geen deel uitmaken van het ontwerpplan en er ook niet bij aansluiten. Het herbestemmen van natuurgebied naar woongebied maakt bovendien geen deel uit van de plandoelstellingen die gericht zijn op het versterken van de samenhang in het Nationaal Park Hoge Kempen en het wegwerken van enclaves. De Vlaamse Regering antwoordt dat het niet aangewezen is om de doelstelling te wijzigen of te verruimen en gaat derhalve niet in op dit verzoek. De Vlaamse Regering vindt het niet opportuun om de procedure gedeeltelijk te hernemen en het plangebied te verruimen. De definitieve vaststelling van het plan kan, krachtens de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, geen betrekking hebben op delen van het grondgebied die niet opgenomen zijn in het voorlopig vastgestelde plan. Bijgevolg worden er geen bijkomende percelen opgenomen en wordt de procedure niet gedeeltelijk hernomen. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

20. Een bezwaarindiener vraagt om een perceel op het gewestplan bestemd als 'reservaatsgebied' met een leegstaand zonevreemd café langs de N75 in Dilsen-Stokkem (Boslaan 75) aan te kopen i.f.v. de realisatie van de natuurbestemming en desgevallend gebruik te maken van het recht van voorkoop.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze suggestie tot aankoop. Het gaat om een perceel dat niet gevat is door het ontwerpplan en dat geen bestemmingswijziging behoeft. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

21. De Limburgse Milieukoepel dringt aan op een volledige uitvoering van het Masterplan Nationaal Park Hoge Kempen 2020-2040 en een plan met een bindende tijdslijn. Bedrijf Walkro merkt op dat het plan slechts een deel van het Nationaal Park Hoge Kempen omvat en dat bepaalde enclaves niet zijn opgenomen. Volgens de bezwaarindiener ontbreekt een totaalvisie op de planmatige indeling van het nationaal park, aangezien er geen informatie beschikbaar is over de volgende fasen van het ruimtelijk

uitvoeringsplan. Een aantal bezwaarindieners merken op dat het recreatiegebied Duivelsberg geen deel uitmaakt van het ruimtelijk uitvoeringsplan terwijl het wel als een enclave is aangeduid binnen het masterplan van het Nationaal Park Hoge Kempen. De bezwaarindieners stellen dat de enclaves Duivelsberg en Op de Berg niet op dezelfde manier worden behandeld en dat in de beoordeling niet is meegenomen dat Op de Berg, in tegenstelling tot Duivelsberg, bijdraagt aan de economie. De bezwaarindieners menen dat de aanwezigheid van een rallycrossterrein in het Nationaal Park Hoge Kempen veel problematischer is (lawaai, uitstoot, verstoring van fauna en flora) dan de aanwezigheid van een bedrijventerrein.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de opties van het Masterplan 20-40 duidelijk gekaderd zijn als indicatieve context voor dit planningsinitiatief maar dat het ruimtelijk uitvoeringsplan uitvoering geeft aan de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen inzake de gewenste ruimtelijke natuurlijke structuur. Beleidsmatig is geopteerd om de afbakening van de gebieden van de natuurlijke structuur gefaseerd aan te pakken. De beleidskeuze om gefaseerd te werken doet geen afbreuk aan de mogelijkheid om in de toekomst in een volgende fase voor andere onderdelen van de Hoge Kempen planningsinitiatieven te nemen in functie van het versterken van de natuurlijke structuur. De suggesties van het masterplan Nationaal Park Hoge Kempen voor de enclaves/anomalieen die niet in het voorliggend GRUP zijn opgenomen, worden in het planmilieueffectenraport beschouwd als mogelijke ontwikkelingsscenario's zonder dat het voorliggend plan al bindende uitspraken doet over deze mogelijke ontwikkelingen. Het is geenszins een vereiste om over alle gesuggereerde enclaves/anomalieen gelijktijdig een uitspraak te doen in voorliggend GRUP. De kritiek op het niet opnemen van het recreatiegebied Duivelsberg is louter een opportuniteitskritiek op de beleidskeuze van de Vlaamse Regering om thans geen planningsinitiatief te nemen voor deze site en houdt geen oordeel in over het meer of minder problematisch karakter en/of economisch belang. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

2 Adviezen, opmerkingen en bezwaren over lijninfrastructuur

22. Defensie stelt dat er zich een NATO-pijpleiding bevindt binnen het plangebied en dat de nodige erfdienstbaarheden hiervoor dienen gerespecteerd te worden.

De Vlaamse Regering antwoordt dat het ruimtelijk uitvoeringsplan géén afbreuk doet aan de bestaande erfdienstbaarheden en dat die ongewijzigd van toepassing blijven. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

23. De provincie Limburg merkt op dat niet alle bestaande fietswegen en toeristische fietsprojecten binnen het plangebied expliciet vermeld worden. Provincie Limburg vraagt om toe te laten dat de toegang tot het belevingsproject "Fietsen door de Heide" behouden kan blijven voor essentiele werken en onderhoud en stelt dat er behoefte is aan een verbreding van het bestaande fietspad tussen knooppunten 61 en 550. De provincie Limburg vraagt om de mogelijkheid voor een nieuwe fietsverbinding te voorzien tussen de Hoeveweg (fietsverbinding As-Eisden) en de steenweg naar As (N763) via het uit te doven bedrijventerrein Op de Berg omdat er behoefte zou zijn aan een nieuwe fietsverbinding tussen "Fietsen door de Heide" en "Fietsen tussen terrils". Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) vraagt om in de voorschriften van artikel 1 en 2 bepalingen op te nemen om de bestaande fietspaden te kunnen behouden, te verbeteren of te verbreden en natuurvriendelijke maatregelen zoals bufferzones en ecologische verbindingszones om verstoring van de natuur te minimaliseren toe te laten.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de bestaande feitelijke toestand in beeld is gebracht op de kaarten van de bestaande feitelijke toestand in functie van de plandoelstelling en het planvoornemen. Het plan voert geen wijzigingen door die een invloed hebben op de bestaande vergunde of vergund geachte fietswegen of toeristische fietsprojecten. Het is derhalve niet vereist om expliciet alle bestaande fiets- of andere wegen tekstueel op te sommen of gedetailleerd te omschrijven of op kaart weer te geven. Het voorzien van een nieuwe fietsverbinding behoort niet tot de plandoelstellingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan, vormde geen voorwerp van het gevoerde ruimtelijk en milieueffectenonderzoek vormde en het is om die reden niet mogelijk of aangewezen is in voorliggend plan een fietsverbinding op te nemen. Het aanleggen of aanpassen van fietsinfrastructuur is bovendien principieel vergunbaar op basis van de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de handelingen in functie van recreatief medegebruik (artikel 4.4.1) en/of van algemeen belang die een beperkte ruimtelijke impact hebben (artikel 4.4.7 §2) en alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor het behoud, herstel en de ontwikkeling van natuur, het natuurlijke milieu en landschapswaarden zijn vergunbaar. Het is aldus niet nodig of nuttig de stedenbouwkundige voorschriften van artikel 1 en 2 aan te passen. Deze adviezen geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

24. Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) wijst op vragen vanuit de Europese militaire defensie om een rechtstreekse ontsluitingsweg te voorzien tussen het militair domein in Zutendaal en de E314.

De Vlaamse Regering neemt akte van de mededeling van het AWV omtrent de "vragen" voor een rechtstreekse ontsluiting naar de E314 vanuit het militair domein. De Vlaamse Regering antwoordt dat dergelijke vraag niet blijkt uit de adviezen van Defensie over het ontwerpplan. Het voorzien van een dergelijke ontsluiting behoort niet tot de plandoelstellingen, heet niet het voorwerp uitgemaakt van het gevoerde ruimtelijk en milieueffectenonderzoek en het is daarom niet aangewezen om een dergelijke ontsluiting zonder meer mogelijk te maken via voorliggend plan zonder alternatievenonderzoek en bijhorende milieubeoordeling. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

25. Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) vindt dat de plaatsing van openbare verlichting mogelijk moet blijven langs de openbare mobiliteitsinfrastructuren.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit standpunt en antwoordt dat het niet nodig of nuttig is daar specifieke stedenbouwkundige voorschriften rond op te nemen gezien de mogelijkheden voor het plaatsen van openbare verlichting decretaal geregeld zijn via de besluiten i.v.m. de handelingen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is en de handelingen van algemeen belang voor wat betreft de gebruikelijke aanhorigheden op het openbaar domein en de aanhorigheden bij lijninfrastructuren. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

26. De Provincie Limburg en het departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) stellen dat de langetermijnontwikkeling van het Kolenspoor in een innovatief mobiliteitsnetwerk, inclusief de mogelijke implementatie van een kolenspoorshuttle, open moet blijven en dat aanduiding als erfgoedlandschap deze ontwikkeling niet mag belemmeren. De provincie meent dat - gelet op de selectie van het Kolenspoor als toeristisch-recreatieve drager in het provinciaal ruimtelijk beleidsplan - het ruimtelijk uitvoeringsplan de door de provincie vermeende opportuniteit van een "toeristische doorontwikkeling" van Kolenspoor niet mag hypothekeren en vraagt om deze ontwikkeling "in al zijn facetten te faciliteren" in het plan. De Limburgse Milieukoepel meent dat de aanleg van een nieuwe recreatieve fietsverbinding en het opwaarderen

van de oude treinzate van het Kolenspoor verstrekkende gevolgen kan hebben voor de fauna in de omgeving en versnipperende en verstorende effecten kan hebben op heidegerelateerde fauna zoals grondbroedende vogels, reptielen en insecten.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de 'toeristische doorontwikkeling' van het bestaande lijnvormig industrieel erfgoedrelict van het Kolenspoor doorheen het Nationaal Park Hoge Kempen niet tot de plandoelstellingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan behoort, geen voorwerp van het gevoerde ruimtelijk en milieueffectenonderzoek vormde en het om die reden niet mogelijk of aangewezen is in voorliggend plan de voorschriften te verruimen zodat de aanleg van nieuwe verkeersinfrastructuur op dit deel van het Kolenspoor zonder meer toegelaten zou zijn. Het voorliggende gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan– gelet op de zorgplicht uit het onroerenderfgoeddecreet inzake de vastgestelde landschapsatlasrelicten – gaat uit van het vrijwaren van dit erfgoedrelict binnen een erfgoedlandschap en het behoud van de actuele landschapsecologische en cultuurhistorische waarde. Het aanleggen van fietsinfrastructuur binnen bepaalde randvoorwaarden is principieel vergunbaar op basis van de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de handelingen in functie van recreatief medegebruik (artikel 4.4.1) en/of van algemeen belang die een beperkte ruimtelijke impact hebben (artikel 4.4.7 §2). De concrete draagwijdte en ruimtelijke impact van een eventueel provinciaal initiatief gericht op de toeristisch-recreatieve doorontwikkeling van het Kolenspoor of een innovatief mobiliteitsproject via het Kolenspoor is op dit ogenblik in het geheel niet concreet gedefinieerd en het is niet mogelijk noch wenselijk daar op dit ogenblik ruimere ontwikkelingsmogelijkheden voor te creeren dan hetgeen via de genoemde decretale bepalingen vergunbaar is. De mogelijkheid van de aanleg van een functioneel of recreatief fietspad op het Kolenspoor– op basis van de geformuleerde provinciale intenties – in het planmilieueffectenrapport wordt beschouwd als een ontwikkelingsscenario, zijnde een project dat mogelijks kan uitgevoerd worden en waarvan de mogelijke gecumuleerde effecten worden aangehaald. De provincie kan desgevallend zélf, indien ze dat wenselijk acht, een planningsinitiatief overwegen met inbegrip van het nodige milieueffectenonderzoek en op basis van de concrete resultaten daarvan kan verder beoordeeld worden in hoeverre dergelijke ontwikkelingen gerealiseerd kunnen worden zonder schade te veroorzaken aan de erfgoedwaarden van het erfgoedlandschap en aan de natuur in het Vlaams Ecologisch Netwerk en de Natura 2000-gebieden. Daarbij wordt opgemerkt dat dit deel van het Kolenspoor één van de laatste delen van het oorspronkelijke Kolenspoor is waarvan de spoorinfrastructuur nog bewaard is gebleven en niet omgevormd is naar een fietsweg en dat een erkenning van deze unieke industriele erfgoedwaarde thans volledig ontbreekt in het provinciaal standpunt. Het soortenbeschermingsprogramma voor gladde slang en de Natura 2000-doelen voor de Mechelse Heide wijzen op het belang van de oude verlaten spoorwegzate en bermvegetatie van het Kolenspoor als leef- en migratiegebied voor de gladde slang en het uitzonderlijk en essentieel belang als ecologisch verbindingselement voor herpetofauna. Beleidsmatig is het derhalve zeker verantwoord om vanuit landschapsecologische en cultuurhistorische belangen bepaalde grenzen te stellen aan een toeristisch-recreatieve ontwikkeling en deze belangen niet per definitie ondergeschikt kunnen zijn aan het belang dat de provincie hecht aan een toeristische ontwikkeling. Om al deze redenen - en mede gelet op de opmerkingen van de Limburgse Milieukoepel – is het niet aangewezen om in te gaan op de vraag van de provincie Limburg om de toeristische doorontwikkeling in al zijn facetten te faciliteren. Deze adviezen geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

3 Adviezen, opmerkingen en bezwaren over onroerend erfgoed

27. De provincie Limburg vraagt om in de voorschriften bepalingen op te nemen om reliefwijzigingen te verbieden binnen de zone van het zogenaamde Duitse oefenterrein

op de Mechelse Heide met uitzondering van ingrepen in het kader van wetenschappelijk archeologisch onderzoek of werken aan de loopgraven met het oog op conservatie en/of restauratie. De Limburgse Milieukoepel vraagt om in de stedenbouwkundige voorschriften nadere beschermingsvoorschriften inzake behoud van landschappelijke kwaliteiten en (de meest waardevolle) erfgoedelementen op te nemen.

De Vlaamse Regering antwoordt dat algemene bepalingen inzake de zorg- en motiveringsplicht uit het onroerenderfgoeddecreet voldoende garanties bieden om het behoud en/of het herstel van specifieke erfgoedelementen binnen het afgebakend erfgoedlandschap of vastgesteld erfgoed te verzekeren en dat het daarom niet nodig of nuttig is daarvoor bijkomende specifieke voorschriften voor op te nemen in het ruimtelijk uitvoeringsplan. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

4 Adviezen, opmerkingen en bezwaren over deelplan 1. Mosselhuis De Berg

28. Stad Dilsen-Stokkem wenst dat de oppervlakte recreatiegebied die herbestemd wordt naar natuurgebied gecompenseerd kan worden op grondgebied van de gemeente ter hoogte van de site Tivoli en vraagt om dit principe op te nemen in het ruimtelijk uitvoeringsplan.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de stad binnen haar bevoegdheden en op basis van de opties van haar ruimtelijk structuurplan of beleidsplan te allen tijde planningsinitiatieven kan nemen voor de lokale recreatieve infrastructuur, mits naleving van de geeigende procedures. Voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan doet geen uitspraak en kan geen uitspraak doen over de opties van een eventueel gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de site Tivoli. De Vlaamse Regering kan louter kennis nemen van het voornemen van de stad Dilsen-Stokkem om een planningsinitiatief voor de toeristisch-recreatieve as Zuid-Willemsvaart ter hoogte van het Tivoli te nemen en verwijst dienaangaande naar het geldend decretaal kader voor planologische compensatie (art. 2.2.6/1 van de VCRO). Daarbij kan ook nog gewezen worden op het gegeven dat de verplichting tot compensatie voor bestemmingswijzigingen van 'natuur' naar 'recreatie' niet geldt in een aantal gevallen die mogelijk van toepassing zullen zijn voor de site Tivoli omdat de bestemmingswijziging gericht zou zijn op het zone-eigen maken van bestaande hoofdzakelijk vergunde constructies. De toetsing aan de decretale criteria in concreto pas zal kunnen gebeuren als de inhoud van het gemeentelijk plan gekend is. De genoemde planologische compensatieplicht uit de VCRO art. 2.2.6/1 is anderzijds niet van toepassing op het voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan gezien het plan géén van de bedoelde bestemmingswijzigingen doorvoert. Formeel is aldus geen sprake van een nood of behoefte tot planologische compensatie van de bestemmingswijzigingen in voorliggend plan. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

5 Adviezen, opmerkingen en bezwaren over deelplan 2. Mechelse Heide-noord

29. De stad Dilsen-Stokkem benadrukt dat ervoor gewaakt moet worden dat de voorziene opvulling van de groeves "Lugo" en "Artilaval" (cfr. de toegekende vergunningen) niet gehypothekeerd wordt door dit ruimtelijk uitvoeringsplan.

De Vlaamse Regering antwoordt dat in de stedenbouwkundige voorschriften, specifiek in artikel 1.3 'overgangsbepalingen m.b.t. vergunde ontginningen' wordt gewaarborgd dat vergunde handelingen niet worden gehypothekeerd. Ontginningen die op het

moment van de inwerkingtreding van het plan vergund zijn, kunnen conform de bepalingen van de toegekende vergunningen worden voortgezet. Alle handelingen voor de eindafwerking, gericht op de realisatie van de natuurbestemming, kunnen worden toegestaan. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

6 Adviezen, opmerkingen en bezwaren over deelplan 3. Op de Berg

30. Een aantal bezwaarindieners stellen dat er geen zorgvuldige afweging van alle relevante belangen is gebeurd en dat de economische belangen van de vergunde bedrijven ondergeschikt worden gemaakt aan een streefdoel voor bosuitbreiding. Er wordt gesteld dat het ontbreken van concrete alternatieve gronden ter compensatie van het verlies van de huidige percelen, een gebrek aan belangenafweging toont en dat het gebrek aan alternatieve locaties voor de herlocalisering een inbreuk betekent op het eigendomsrecht en een uitdoofbeleid schade berokkent aan de bedrijven doordat ze de mogelijkheid zouden verliezen om hun activiteiten voort te zetten en om een correcte vergoeding voor hun terreinen te ontvangen. De bezwaarindieners beweren dat het plan strijdig zou zijn met artikel 1.1.4 van de VCRO en artikel 4.1.4 van het DABM.

De Vlaamse Regering antwoordt dat uit artikel 1.1.4 van de VCRO volgt dat bij de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar worden afgewogen en dat daarbij rekening moet worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Bij de belangenafweging en de beleidskeuzes heeft de plannende overheid een ruime discretionaire bevoegdheid (RvS 13 januari 2015, nr. 229.799; RvS 26 oktober 2021, nr. 251.936). Het komt aan de bezwaarindiener(s) toe om aan te tonen dat de gemaakte keuzes in dat verband de grenzen van de redelijkheid te buiten gaan. Het is niet omdat de bezwaarindiener een ander oordeel heeft over de bestemming van haar perceel dat de plannende overheid artikel 1.1.4 VCRO heeft geschonden (RvS 11 mei 2021, nr. 250.581). De belangenafweging heeft niet tot gevolg dat alle behoeften steeds gelijkwaardig moeten zijn, één behoefte kan zwaarder doorwegen dan een andere (RvS 17 maart 2010, nr. 202.010, RvS 12 februari 2009, nr. 190.362, RvS 7 december 2010, nr. 209.558). Uit de plandoelstellingen en het plan zelf blijkt voldoende dat een dergelijke belangenafweging heeft plaatsgevonden. Bezwaarindieners tonen niet aan dat er geen gelijktijdige afweging van alle behoeften is gebeurd of die belangafweging de discretionaire bevoegdheid van de plannende overheid te buiten ging. Het belang van de herbestemmingen wordt in de toelichtingsnota geduid. Er is geen strijdigheid met artikel 4.1.4, §1 DABM gezien dit artikel net bedoeld is om bij de besluitvorming over acties die aanzienlijke milieueffecten kunnen veroorzaken aan het milieubelang een plaats toe te kennen die evenwaardig is aan de sociale, economische en andere maatschappelijke belangen.

De Vlaamse Regering antwoordt dat het geen plandoelstelling is van voorliggend plan om bijkomende of compenserende bedrijventerreinen vast te leggen en het ook niet nodig of nuttig is specifieke terreinen voor herlocatie in het plan vast te leggen gezien er een planologisch aanbod aan bedrijventerreinen vastgelegd is in de gewestplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen in uitvoering van en conform de bepalingen van onder meer de structuurplannen en in het bijzonder naar de bijkomende bedrijventerreinen die middels het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van het kleinstedelijk gebied Maasmechelen reeds voorzien werden (en deels medegemotiveerd werden als compensatie voor het uit te doven bedrijventerrein Op de Berg).

Een ruimtelijk uitvoeringsplan is een juridisch instrument dat bepaalt hoe de ruimte in een bepaald gebied gebruikt en ingericht mag worden en geeft uitvoering aan een ruimtelijk structuurplan. Het heeft een verordenende waarde voor alle

overheidsbeslissingen en legt voor de betrokken percelen enkel vast welke activiteiten toegestaan zijn, waar al dan niet gebouwd mag worden, aan welke stedenbouwkundige voorschriften constructies moeten voldoen etc.

Het is eigen aan ruimtelijke uitvoeringsplannen dat de stedenbouwkundige voorschriften eigendomsbeperkingen kunnen inhouden (met inbegrip van een bouwverbod). Dit volgt uit artikel 2.2.6, § 1 van de VCRO. Daarnaast maakt het toekomstgericht karakter van een ruimtelijk uitvoeringsplan dat de plannende overheid stedenbouwkundige voorschriften kan vastleggen die afwijken van de bestaande toestand (RvS 14 mei 2012, nr. 219.344; RvS 17 december 2012, nr. 221.778). Het rechtszekerheidsbeginsel verleent de rechtsonderhorige geen aanspraak op een ongewijzigde planbestemming (RvS 31 januari 2017, nr. 237.250). Beperkingen of hinder die wordt aangehaald, kunnen niet als een onteigening, maar hoogstens als een inmenging in het recht op eigendom worden beschouwd. Een dergelijke inmenging houdt evenwel niet automatisch een schending in van de aangevoerde rechtsregels. Zo bepaalt het tweede lid van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM dat het recht op ongestoord genot "op geen enkele wijze" het recht aantast dat een Staat heeft om die wetten toe te passen welke hij noodzakelijk oordeelt om toezicht uit te oefenen op het gebruik van eigendom in overeenstemming met "het algemeen belang" (RvS 29 mei 2018, nr. 241.653). Eigendomsbeperkingen die van overheidswege, zoals door de vaststelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan, worden opgelegd, zijn toegestaan indien ze beantwoorden aan een rechtmatig evenwicht tussen het algemeen belang van de gemeenschap en de bescherming van de grondrechten van het individu (RvS 20 november 2015, nr. 232.999).

De Vlaamse Regering antwoordt dat in de verordenende stedenbouwkundige voorschriften een duidelijke termijn is opgenomen tot wanneer bedrijvigheid mogelijk is. De Vlaamse Regering opteert er bovendien bijkomend voor om de termijn te verlengen naar 2045, waardoor bedrijven twintig jaar de tijd krijgen om te herlocaliseren. Deze periode wordt als redelijk beschouwd, aangezien de taskforce bedrijven actief zal ondersteunen en begeleiden bij hun herlocatie. De taskforce zal een concreet traject en actieplan uitwerken om bedrijven die willen herlocaliseren actief te begeleiden en de benodigde ruimte te voorzien. Dienaangaande kan vermeld worden dat de gefaseerde uitdoving op vrijwillige basis reeds gestart is met de aankoop door het Vlaams Gewest van een eerste bedrijf en meerdere trajecten voor andere aankopen opgestart zijn.

De Vlaamse Regering antwoordt tot slot dat wanneer door een bestemmingswijziging een bebouwbare grond niet langer bebouwbaar of verkavelbaar is, de planschaderegeling van toepassing is en andere regelingen uit de VCRO en het instrumentendecreet waaronder de koopplichten).

Deze bezwaren geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

31. Een bezwaarindiener stelt dat de rechtszekerheid voor bedrijven die herlocaliseren op vergunningsvlak op een nieuwe locatie een stuk kleiner is.

De Vlaamse Regering antwoordt dat dit geen inhoudelijke opmerking op het planvoorstel is en de bezwaarindiener geen elementen aanbrengt om dergelijke stelling te staven. Er valt ook niet in te zien waarom de rechtszekerheid op de ene locatie zonder meer zou verschillen van die op een andere locatie, zonder dat daarbij concrete elementen worden aangebracht en terwijl er ook geen sprake is van een concrete locatie met bijhorende juridische context. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

32. Een bezwaarindiener stelt dat een maatschappelijke kosten-batenanalyse ontbreekt en dat er geen afweging is gemaakt tussen de kosten en de baten van het herlocaliseren van de bedrijven.

De Vlaamse Regering antwoordt dat een maatschappelijke kosten-batenanalyse geen verplicht onderdeel is van een ruimtelijk uitvoeringsplan en dat dit niet nodig of nuttig is om een beslissing te kunnen nemen. Voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan geeft uitvoering aan de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen over de afbakening van de gebieden van de natuurlijk en agrarische structuur, de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 over de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur in de regio Limburgse Kempen en Maasland en het operationeel uitvoeringsprogramma Limburgse Kempen en Maasland. De Vlaamse Regering oordeelt dat de maatschappelijke baten van het uitdoven van het bedrijventerrein als verstorende en versnipperende enclave binnen de unieke grote eenheid natuur van de Hoge Kempen dermate hoog zijn om de maatschappelijke kost voor de uitdoving te verantwoorden. Het gegeven dat er een financiele kost verbonden is aan het uitdoven van het bedrijventerrein en/of herlocaliseren van bedrijven waarvoor geen evenwaardige rechtstreekse of directe financiele opbrengst tegenover staat vanuit het herstel van de openruimtestructuren impliceert geenszins dat deze beleidskeuze het maatschappelijk belang niet dient of beleidsmatig onverantwoord zou zijn. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

33. Een aantal bezwaarindieners menen dat de vergoedingen die voortvloeien uit een planschadevordering of onteigening onvoldoende zouden zijn om een nieuw geschikt terrein te verwerven, niet billijk zijn en/of niet de volledige kosten zullen dekken van een herlocatie.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze bezorgdheid en antwoordt dat dit bezwaar enigszins voorbarig is gezien de vergoedingen pas in concreto bepaald zullen kunnen worden op basis van de concrete gegevens en met toepassing van de voorziene procedureregels. Als milderende en overgangsmaatregel wordt een voldoende ruime en billijke termijn van twintig jaar vastgelegd. Daarop kunnen toekomstige investeringen afgestemd worden. De bestaande vergunningen blijven van toepassing zolang ze geldig zijn en kunnen binnen de bepaalde termijn ook nog verlengd of vernieuwd worden. Eventuele bezwaren tegen de decretaal voorziene schaderegelingen is in wezen een kritiek op de regelgeving en vormt niet het voorwerp van het voorliggend GRUP en het openbaar onderzoek waaraan het ontwerp-GRUP wordt onderworpen. Deze bezwaren geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

34. De provincie Limburg stelt enerzijds dat het plan past binnen haar beleidsvisie over een "ruimteshift" en het streven naar een planologisch openruimtepositieve ruimtebalans maar dat anderzijds het verlies van 59 ha industriegebied ingezet moet kunnen worden voor de Limburgse ruimteshift waarbij deze oppervlakte bedrijventerrein op een gewenste locatie in Limburg gecompenseerd wordt om een strategisch aanbod te bestemmen om de economische groei te faciliteren.

De Vlaamse Regering neemt akte van dit standpunt. De Vlaamse Regering kan zich in het kader van de vaststelling van voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan niet uitspreken over toekomstige initiatieven voor bijkomende bedrijventerreinen in de provincie Limburg. Dienaangaande kan verwezen worden naar het geldend decretaal kader voor planologische compensatie (art. 2.2.6/1 van de VCRO) dat van toepassing is voor dergelijke provinciale planningsinitiatieven. De genoemde planologische compensatieplicht uit de VCRO art. 2.2.6/1 is anderzijds niet van toepassing op het voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan gezien het plan géén van de bedoelde

bestemmingswijzigingen doorvoert. Er is aldus formeel geen sprake van een nood of behoefte tot planologische compensatie van de bestemmingswijzigingen in voorliggend plan. Opgemerkt dient te worden dat de provincie Limburg middels het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van het kleinstedelijk gebied Maasmechelen reeds bijkomende bedrijventerreinen afbakende en dat die oppervlakte destijds minstens gedeeltelijk medegemotiveerd werden als compensatie voor het uit te doven bedrijventerrein Op de Berg. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

35. Een bezwaarindiener formuleert opmerkingen over de rol die de provincie Limburg in het verleden of in de toekomst wel of niet opnam of wenst op te nemen voor het uitdoven van het bedrijventerrein Op de Berg. Provincie Limburg merkt op dat zij de betrokken bedrijven niet wenst te begeleiden.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerkingen die verder geen betrekking hebben op de inhoud van het voorliggend plan. Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

36. Een bezwaarindiener meent dat de beleidskeuze om het bedrijventerrein Op de Berg op korte termijn te herbestemmen met planschade zonder onteigening strijdig is met het Masterplan 20-40 en het (in het provinciaal ruimtelijk structuurplan Limburg, het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Maasmechelen en het PRUP afbakening kleinstedelijk gebied Maasmechelen) voorziene langetermijn uitdoofscenario.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de vernoemde documenten of plannen geen rechtsgrond vormen voor voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan en het plan zich niet daar naar dient te richten en er dus ook geen uitvoering aan geeft. Er wordt gewezen op de tijdsgebonden bepaling in de stedenbouwkundige voorschriften waarbij de bestemming bosgebied voor het bedrijventerrein pas op lange termijn in werking treedt en dus wel degelijk een langetermijn uitdoofscenario voorziet. Het provinciaal ruimtelijk structuurplan Limburg is niet langer van kracht en er kan ook geen strijdigheid kán met het PRUP afbakening kleinstedelijk gebied Maasmechelen waar dit gebied niet in opgenomen is. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

37. Een bezwaarindiener stelt dat er geen bevestigd beleid ten grondslag ligt aan het ruimtelijk uitvoeringsplan en dat er geen sprake is van een beleidsmatig gewenste ontwikkeling wat betreft het uitdoven van het bedrijventerrein Op de Berg. De bezwaarindiener vraagt zich af of het redelijk is om een planningsproces te baseren op een vrijblijvend masterplan en meent dat het plan steunt op verouderde planningsinstrumenten en weinig consistente beleidsvorming.

De Vlaamse Regering antwoordt dat het plan uitvoering geeft aan de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen over de afbakening van de gebieden van de natuurlijk en agrarische structuur en de beleidsbeslissing van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 over de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur in de regio Limburgse Kempen en Maasland en het operationeel uitvoeringsprogramma Limburgse Kempen en Maasland waarin de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor het versterken van de natuur- en bosstructuur in de Hoge Kempen voorzien zijn en het herbestemmen van het bedrijventerrein onder meer gemotiveerd wordt vanuit deze plannen en beslissingen. Het Masterplan voor het Nationaal Park Hoge Kempen vormt aldus op zich geen rechtsgrond voor de opmaak van voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan, wat niet wegneemt dat de opties van het plan wel overeenstemmen met de voorstellen voor het versterken van de natuurkern van de Hoge Kempen zoals

omschreven in dat masterplan. De notie 'beleidsmatig gewenste ontwikkeling' is een begrip uit de VCRO (artikel 4.3.1 §2) inzake de beoordelingsgronden voor het beoordelen van omgevingsvergunningsvragen en doet in deze strikt genomen niet ter zake. Aanvullend voorzien de bepalingen van het natuurdecreet in algemene zin eveneens een rechtsgrond om maatregelen te nemen ter bescherming, de instandhouding, de ontwikkeling of het herstel van natuurlijke of deels natuurlijke habitats of ecosystemen (artikel 13 §1) en in de afbakening van een samenhangend Vlaams Ecologisch Netwerk (artikel 17). Het plan kan aldus inhoudelijk onderbouwd worden vanuit de beleidsdoelstellingen om tot een meer coherente ecologische structuur te komen middels het wegwerken van verstorende en versnipperende enclaves. Dat daarnaast niet ingezien kan worden op welke wijze het plan zou steunen op verouderde instrumenten en besluitvorming, temeer dat ook de strategische visie voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen onverminderd blijft inzetten op deze doelstellingen en alle beleidsinitiatieven die de afgelopen jaren reeds genomen zijn voorafgaand aan de opmaak van het plan en consistent zijn uitgegaan van de doelstelling om de grote eenheid natuur van de Hoge Kempen en de Mechelse Heide te versterken. Voorliggend besluit bevat een verwijzing naar de rechtsgrond, de vormvereisten en bevat bovendien de nodige inhoudelijke motivering. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

38. Een aantal bezwaarindieners stellen dat het plan geen rekening houdt met het evenredigheids- en redelijkheidsbeginsel en dat een alternatievenonderzoek ontbreekt. De bezwaarindieners stellen dat er geen afweging werd gemaakt tussen het scenario waarin het bedrijventerrein wordt gevrijwaard enerzijds en het scenario waarin de bedrijven dienen te verhuizen anderzijds; dat er geen rekening gehouden is met de nog zeer actieve bedrijvigheid hetgeen volgens de bezwaarindieners vereist zou zijn op grond van het evenredigheids- en redelijkheidsbeginsel. De bezwaarindieners verwijten de opstellers van het plan ervan uit te gaan dat er slechts één manier is om de vooropgestelde doelstellingen te bereiken en dat daarvoor het volledige industrieterrein dient te wijken en menen dat de doelstellingen eveneens, minstens voor het overgrote deel, worden ingevuld wanneer enkel de andere deelgebieden een groene inkleuring krijgen.

De Vlaamse Regering antwoordt dat het planvoornemen is gebaseerd op de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos die voor de regio Limburgse Kempen en Maasland werd opgemaakt. Deze ruimtelijke visie is het resultaat van een gebiedsgericht overlegproces met lokale besturen en middenveldorganisaties. Binnen dat visievormingsproces zijn de verschillende (sectorale) voorstellen voor bijkomende natuur- en bosgebieden ter versterking van de natuurlijke structuur (de zgn. 'gewenste natuurlijke structuur' en de 'gewenste bosstructuur') afgewogen ten opzichte van het sectorale voorstel van de gewenste agrarische structuur. Binnen de kwalitatieve en kwantitatieve taakstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd tot een geïntegreerde visie op regionaal niveau gekomen. Er zijn binnen dit planningsproces géén andere planalternatieven geformuleerd of onderzocht. Zowel in de startnota, scopingnota als plan-MER van het GRUP is de afweging voor mogelijke alternatieven opgenomen. In de adviezen en inspraakreacties, die uitgebracht werden over de startnota, werden geen valabele te onderzoeken alternatieven of ruimtelijke configuraties aangebracht die op een evenwaardige wijze de plandoelstelling voor het realiseren van de gewenste natuurlijke structuur zouden kunnen invullen.

De Vlaamse Regering antwoordt daarnaast dat het behoud van het bestaande bedrijventerrein en het niet doorvoeren van de bestemmingswijziging als nulscenario in de milieueffectrapportage beschouwd wordt en dus in die zin wél een alternatief vormt; dat het niet uitvoeren van de herbestemming van het bedrijventerrein Op de Berg impliceert dat de bestaande verstorende en versnipperende enclave ongewijzigd blijft bestaan en niet ingezien kan worden hoe de voorziene herbestemmingen in

andere deelgebieden zouden bijdragen aan het wegwerken van deze specifieke enclave.

Deze bezwaren geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

7 Adviezen, opmerkingen en bezwaren over deelplan 7. Grote Heide

39. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en de Boerenbond vragen om milderende maatregelen te voorzien voor de landbouwgebruikers waarvan de percelen herbestemd worden naar bosgebied. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij verwijst hierbij specifiek naar een beroepsmatige paardenhouderij in Zutendaal waarvan meer dan de helft van de totale oppervlakte graasweide het voorwerp van een herbestemming zou zijn.

De Vlaamse Regering antwoordt dat er via het mestdecreet en instrumentendecreet flankerende maatregelen zoals overgangsbepalingen en vergoedingen van toepassing zijn voor bestemmingswijzigingen van agrarisch gebied naar natuur- of bosgebied. De decreetgever heeft er aldus voor geopteerd om een generiek decretaal kader te creeren dat als flankerend beleid geldt voor de bestemmingswijziging van agrarisch gebied naar natuur- of bosgebied en het is dus niet nodig, noch wenselijk om aanvullend daaraan bijkomende milderende of flankerende maatregelen te nemen. In het geval van de vernoemde paardenhouderij gaat het slechts om ca. 1,5 ha grasland. Een professionele paardenhouderij of manege is bovendien géén professionele landbouwactiviteit maar een vorm van zonevreemde recreatie. De herbestemming van deze percelen naar bosgebied impliceert niet dat er ten aanzien van de eigenaar of gebruiker een verplichting tot bebossing zou zijn en maakt het gebruik als graasweide niet onmogelijk. De bestemmingswijziging naar bosgebied is gebaseerd op de doelstelling om tot een ruimtelijk-functionele samenhangende bosstructuur te komen. Deze adviezen, bezwaren en opmerkingen geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

40. Limburgs Landschap vzw merkt op dat ze een ontwerpovereenkomst hebben met de gemeente Zutendaal voor het beheer van percelen binnen deelplan 7 waarbij ze een bepaalde zone open wensen te houden.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de voorschriften voor bosgebied niet opleggen dat het gebied gebiedsdekkend bebost moet worden en verwijst ook naar de toelichting bij de stedenbouwkundige voorschriften waarin staat dat 'bos' ruim moet worden geinterpreteerd, zoals in het Bosdecreet, waarbij ook open plekken binnen het bos onder deze definitie vallen. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

41. De eigenaar van de percelen A295p21, A295c25, A295n11 langs de Eindstraat in Zutendaal maakt bezwaar tegen de opname van zijn percelen in het plan. De bezwaarindiener meent dat de opname in het plan eigendoms- en gebruiksrechten schaadt en een gedwongen onteigening zou zijn in strijd met artikel 16 van de Grondwet. Hij maakt bezwaar tegen het gebruik van een bepaalde bosweg, trekt het belang van het gebied als 'bos' binnen de natuur- en bosstructuur in vraag, verwijst naar agrarische percelen ten oosten van de Venstraat nabij het militair domein die niet in het plan zijn opgenomen en die volgens de bezwaarindiener beter herbestemd zouden worden naar bosgebied en wijst erop dat perceel A295p20 bebouwd is.

De Vlaamse Regering antwoordt dat deze percelen volgens het gewestplan als bosgebied bestemd zijn, het ruimtelijk uitvoeringsplan deze bestemming herneemt en dus geen wijziging van de bestaande planologisch-juridische toestand impliceert. In

het bezwaar wordt ten onrechte gesteld dat de eigendoms- en gebruiksrechten wijzigent. Op basis van de rechtspraak waarnaar verwezen is in dit besluit kan gesteld worden dat het vastleggen van bestemmingen en opleggen van gebruiksbeperkingen op zichzelf géén aantasting van het eigendomsrecht inhoudt. Het ruimtelijk uitvoeringsplan doet geen uitspraak over het gebruik of de eigendomstoestand van bestaande boswegen door het gebied en regelt aldus de toegankelijkheid van de natuur- en bosgebieden niet. De Eindstraat en Venstraat vormen als verharde wegen een duidelijke, fysieke en logische grens voor het gebied waarvoor een ruimtelijk-functioneel samenhangende bosstructuur wordt beoogd. Gelet op de bestaande bosstructuren en de gewestplanbestemming bosgebied, blijkt het aldus een ruimtelijk *goed beargumenteerde beleidskeuze* te zijn om de Eind- en Venstraat als grens te nemen. De gronden ten oosten van de Venstraat zijn volgens het gewestplan in agrarisch gebied gelegen zijn en vormen een groter en meer aaneengesloten geheel met landbouwgebruik en zijn om die reden niet betrokken in het voorstel voor het versterken van de bosstructuur. *De aanwezigheid van een zonevreemde woning in* bosgebied op perceel 295p20 doet daar geen afbreuk aan en de bestaande juridische toestand van deze woning wijzigt niet. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

8 Adviezen, opmerkingen en bezwaren over deelplan 8

42. Defensie benadrukt het strategisch militair belang van het Kwartier Wevelsmoer en stelt dat de militaire site geen hinder mag ondervinden van de herbestemmingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de bestemmingen en voorschriften van het ruimtelijk uitvoeringsplan géén randvoorwaarden opleggen aan de aangrenzende zone die ongewijzigd bestemd blijft als militair domein. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

43. Een aantal bezwaarindieners zijn tegen de voorgestelde bestemming bosgebied voor de enclave bestemd als militair domein die geen eigendom is van Defensie en in gebruik is door een aantal zonevreemde bedrijven. Ze menen dat de meerwaarde voor de natuur- en bosstructuur beperkt is en dat er geen garantie is op een verbetering van de natuurwaarde o.w.v. het landgebruik in de omgeving; dat het gebied ruimtelijk niet aansluit bij de perimeter van Nationaal Park Hoge Kempen; dat de bestemmingswijziging van militair domein naar bosgebied een waardevermindering betekent voor de huidige eigenaars en gebruikers die niet gecompenseerd wordt. De bezwaarindieners stellen dat er door de gemeente Zutendaal exploitatievergunningen zijn afgeleverd voor deze zonevreemde bedrijfsactiviteiten en ze niet akkoord gaan met een verplichte afbouw van de activiteiten zolang er geen alternatieve locatie is gevonden. De bezwaarindieners stellen vragen over de omheining van de militaire zone.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de herbestemming tegemoet komt aan de doelstelling om de bestaande bos- en natuurcomplexen te versterken. Deze percelen worden bestemd als bosgebied in functie van het behoud, het herstel en het versterken van de bestaande bosstructuur en een andere bestemming bv. in functie van lokale bedrijvigheid gelet op de ruimtelijke context zou niet verantwoord kunnen worden. De bestemmingswijziging naar bosgebied wordt gemotiveerd vanuit de *richtinggevende en bindende bepalingen van het* Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en staat derhalve los van de perimeter van het nationaal park maar wordt beargumenteerd vanuit de bestaande feitelijke natuur- en bosstructuren in het gebied.

De Vlaamse Regering antwoordt dat in het geval waarin een planwijziging zou leiden tot het verlies van een bestaande bouwmogelijkheid, het Vlaams Gewest voorziet in een vergoedingssysteem, de planschaderegeling. Om in aanmerking te komen voor een planschadevergoeding in de zin van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening moet aangetoond worden dat de kwestieuze gronden op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het plan in aanmerking kwamen voor een vergunning om te bouwen of te verkavelen. In zoverre bezwaarindieners het gebrek aan een recht op planschadevergoeding bekritiseren, oefenen zij in wezen een onontvankelijke kritiek uit op het betrokken decreet en niet zozeer op het ontwerp-GRUP dat het voorwerp uitmaakte van het openbaar onderzoek. Eventueel verkregen vergunningen voor activiteiten die strijdig zijn met de gewestplanbestemming creeren op zichzelf geen recht op een planschadevergoeding. De huidige bedrijfsactiviteiten zijn in strijd met de gewestplanbestemming militair gebied en zijn dus zonevreemd. De herbestemming van militair gebied naar bosgebied wijzigt dus niets aan deze onverenigbaarheid. Er is geen sprake is van een verplichte afbouw van activiteiten als gevolg van het voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan gezien de activiteiten op basis van zowel het gewestplan als het ruimtelijk uitvoeringsplan niet vergunbaar zijn

De Vlaamse Regering antwoordt dat het ruimtelijk uitvoeringsplan de omheiningen van de militaire zone niet regelt en daar geen uitspraak over doet.

Deze bezwaren geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

44. Een aantal bezwaarindieners menen dat er sprake is van ongelijke behandeling van de verschillende enclaves binnen de zone bestemd als militair domein en suggereren dat als een deel herbestemd kan i.f.v. gemeenschaps- en nutsvoorzieningen een herberbestemming in functie van het behoud van de bestaande zonevreemde bedrijven ook mogelijk moet zijn.

De Vlaamse Regering antwoordt dat de situatie van de zone met bestaande militaire gebouwen niet vergelijkbaar is met die van de bedrijfsactiviteiten. In de zone voor gemeenschaps- en nutsvoorzieningen bevinden zich vergunde of vergunde geachte militaire gebouwen en verharding waarvoor Defensie gebruiksconcessies heeft afgesloten. Deze zone sluit ruimtelijk-functioneel meer aan bij het bestaand bebouwd weefsel van Wiemesmeer en ligt eerder aan de rand van het militair domein waardoor het behoud van de gebouwen en de voorziene gemeenschapsactiviteiten ruimtelijk aanvaardbaar is. De ruimtelijke context van de zonevreemde bedrijfsactiviteiten is ook anders omdat deze meer geisoleerd in de bestaande bosstructuur liggen en het om zonevreemde, minstens deels onvergunde en/of tijdelijk vergunde bedrijvigheid gaat met een grotere ruimtelijke impact op de omgeving dan het medegebruik van de militaire gebouwen. Deze bezwaren geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

45. Een aantal bezwaarindieners wijzen op het belang van het militair domein voor de militaire overheid en het Amerikaans leger in het kader van de NAVO en uiten hun zorgen over het gebrek aan toekomstige uitbreidingsmogelijkheden voor de militaire activiteiten. Ze betwisten de bevoegdheid van het Vlaams Gewest om een zone bestemd voor militair domein te herbestemmen.

De Vlaamse Regering verwijst naar de standpunten en adviezen die vanuit Defensie geformuleerd zijn en die een antwoord vormen op de bezwaren. Vanuit Defensie is daarbij geen uitbreidingsnood aangegeven. Het Vlaams Gewest is bevoegd voor haar volledige grondgebied voor de ruimtelijke ordening en het vastleggen en wijzigen van bestemmingen op haar grondgebied. Het volledige plangebied maakt deel uit van het Vlaams gewest, wat niet betwist wordt door de bezwaarindieners. De regelgeving voor wijzigingen aan bestemmingen militair domein voorziet dienaangaande uitdrukkelijk

een adviesvraag aan Defensie, hetgeen bijkomend aangeeft dat de decreetgever aangeeft dat bestemmingswijzigingen principieel mogelijk zijn zowel op gemeentelijk, provinciaal als gewestelijk niveau. In dit geval is het advies van Defensie ingewonnen en bekomen. Dit advies van Defensie bevat evenwel geen elementen die er toe nopen in te gaan op deze bezwaren. Deze bezwaren geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

9 Adviezen, opmerkingen en bezwaren over het milieueffectenonderzoek

46. Het departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) is niet akkoord met de uitspraak in het onderdeel 'klimaatreflex' van de plan-MER waarin wordt gesteld dat bijkomende verhardingen negatieve effecten zouden hebben. MOW meent dat dat niet het geval is indien het gaat om bijkomende verharding voor fietspaden omdat "meer fietsen" bijdraagt aan het verminderen van broeikasgasemissies.

De Vlaamse Regering antwoordt dat bijkomende fietsinfrastructuur enerzijds inderdaad een maatregel kan zijn om een modal shift van autoverkeer naar fietsen te stimuleren en dat indien dat effectief leidt tot minder autoverkeer het bij kan dragen aan een daling van emissies, maar dat betekent anderzijds niet dat elke uitbreiding van verharding voor fietspaden per definitie tot een betekenisvolle afname van emissies door autoverkeer leidt en dit doet geen afbreuk aan het gegeven dat elke vorm van bijkomende verharding op zich een effect heeft. In het planmilieueffectenrapport wordt in algemene termen en genuanceerd over de effecten van bijkomende verharding gesproken. De uitspraak in het onderdeel 'Klimaatreflex' leidt niet tot het formuleren van milderende maatregelen in de zin dat bijkomende fietspaden beperkt zouden moeten worden of op welke manier ook. Integendeel het plan-MER onderzoekt, zoals de regelgeving het vereist, het planvoornemen op zijn verschillende milieueffecten vanuit verschillende disciplines of invalshoeken.Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan of het planmilieueffectenrapport.

47. Het departement Mobiliteit en Openbare Werken meent dat niet alleen recreatieve fietspaden maar ook functionele fietspaden verenigbaar kunnen zijn met de natuur- en bosfunctie van natuur- en bosgebieden. MOW verwacht in de toekomst "nog meer innovatie" om comfort en veiligheid van fietsers af te stemmen op de ecologische aspecten.

De Vlaamse Regering antwoordt dat het planmilieueffectenrapport op zich geen uitspraken doet over de verenigbaarheid van recreatieve of functionele fietspaden met de natuur- en bosfuncties. De aanleg van recreatieve of functionele fietspaden behoort niet tot de plandoelstellingen van het ruimtelijk uitvoeringsplan en vormt op zich geen voorwerp van het gevoerde ruimtelijk en milieueffectenonderzoek. Het aanleggen van fietsinfrastructuur is binnen bepaalde marges vergunbaar op basis van de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de handelingen in functie van recreatief medegebruik (artikel 4.4.1) en/of van algemeen belang die een beperkte ruimtelijke impact hebben (artikel 4.4.7 §2) en de verenigbaarheid met de natuur- en bosfuncties bij de concrete omgevingsvergunningaanvragen beoordeeld moet worden. Dit advies geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan of de planmilieueffectrapportage.

48. Boerenbond meent dat de impact op landbouw geminimaliseerd wordt door enkel de oppervlakte bestemd als agrarisch gebied te vermelden en geen cijfers over de oppervlakte feitelijk landbouwgebruik te geven. In haar bezwaar schat Boerenbond het feitelijk landbouwgebruik binnen het plangebied op bijna 300 hectare.

De Vlaamse Regering antwoordt dat deze stelling niet in overeenstemming is met hetgeen in het planmilieueffectenrapport is opgenomen. Daarin wordt in de discipline ruimte wél inzicht gegeven in de oppervlakte geregistreerd landbouwgebruik. Uit de analyse van de aard van dit geregistreerd landbouwgebruik blijkt dat het bijna uitsluitend gaat om geregistreerde landbouwgebruikspercelen die aangegeven zijn als "begraasde niet-landbouwgrond", "heide in natuurbeheer" of "natuurlijk grasland zonder minimumactiviteit" gelegen binnen de natuur- en bosbestemmingen van de Mechelse Heide (en het dus om percelen in natuurbeheer gaat) en er daarnaast slechts één zeer beperkt effectief landbouwgebruik (ca. 1,5 ha) in agrarisch gebied van het gewestplan is ter hoogte van de Vennestraat in Zutendaal dat gerelateerd is aan een paardenhouderij (recreatie) en dus niet aan een land- en tuinbouwbedrijf. In het plan-MER wordt dus, onder meer op basis van het gegevens over het landbouwgebruik, geoordeeld dat het voorliggend plan nauwelijks tot geen impact heeft op de ruimtelijk-functionele samenhang van de agrarische structuur. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan of de planmilieueffectrapportage.

49. Een bezwaarindiener meent dat in het plan-MER de cumulatieve effecten onvoldoende zijn onderzocht. De bezwaarindiener verwijst naar het gewestelijk RUP 'Lugo/Artilaval' met nabestemming natuurgebied dat in rekening is gebracht voor het bepalen van de referentiesituatie, hoewel pas tegen 2030 de natuurinrichting zal gerealiseerd, maar het is niet in aanmerking genomen bij het bepalen van de cumulatieve effecten.

De Vlaamse Regering antwoordt dat het GRUP Lugo/Artilaval in rekening is gebracht voor het bepalen van de referentiesituatie (zie MER §5.1.2), gezien het de planologische referentiesituatie betreft en geen planingreep of plan dat mogelijks zal gerealiseerd worden. Onderzoek naar eventuele cumulatieve effecten zijn dan ook niet aan de orde. Dit bezwaar geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het plan.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.
- Het koninklijk besluit van 03 april 1979 houdende de vaststelling van het gewestplan Hasselt-Genk.
- Het koninklijk besluit van 01 september 1980 houdende de vaststelling van het gewestplan Limburgs Maasland.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het bij dit besluit gevoegde gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1' wordt definitief vastgesteld.

De normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. bijlage I, het verordend grafisch plan;
2. bijlage II, de verordenende stedenbouwkundige voorschriften.

De niet-normatieve delen van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. Bijlage IIIa, de toelichtingsnota met de tekstuele toelichting;
2. Bijlage IIIb, de toelichtingsnota kaarten;
3. Bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie;
4. Bijlage V, het plan-milieueffectrapport;

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

Bijlage I. Verordenend grafisch plan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van [dag maand jaar] van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'.

Brussel, [dag maand jaar]

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

Bijlage II. Stedenbouwkundige voorschriften

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van [dag maand jaar] van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'.

Brussel, [dag maand jaar]

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

Bijlage IIIa. Toelichtingsnota - tekst

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van [dag maand jaar] van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'.

Brussel, [dag maand jaar]

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

Bijlage IIIb. Toelichtingsnota - kaarten

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van [dag maand jaar] van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'.

Brussel, [dag maand jaar]

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

Bijlage IV. Register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing of compensatie.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van [dag maand jaar] van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'.

Brussel, [dag maand jaar]

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

Bijlage V. Plan-MER

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van [dag maand jaar] van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'.

Brussel, [dag maand jaar]

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS